

Solidarna Polska

Warszawa, dnia 28 sierpnia 2013 r.

Szanowna Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP, niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o systemie oświaty.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy posła, Pana Arkadiusza Mularczyka.

USTAWA

z dnia 2013 r.

o zmianie ustawy o systemie oświaty.

Art. 1. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 j.t. z późn. zm.¹) po art. 22b dodaje się art. 22c w brzmieniu:

*„22c. 1. Tworzy się Ogólnopolski System Obrotu Podręcznikami Używanymi.
2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i warunki funkcjonowania Ogólnopolskiego Systemu Obrotu Podręcznikami Używanymi, z uwzględnieniem zapewnienia uczniom dostępu do podręczników używanych oraz stworzenia wykazu działań, jakie powinny podjąć dyrekcje szkół oraz kuratoria, w celu organizacji systemu obrotu używanymi podręcznikami.”*

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206 oraz z 2012 r. poz. 941 i poz. 979.

UZASADNIENIE

1. **Potrzeba i cel wydania ustawy**

Celem projektowanej nowelizacji ustawy o systemie oświaty jest uregulowanie przez ustawodawcę systemu obrotu używanymi podręcznikami w Polsce. Problem drogich podręczników w Polsce ma kilkuwątkowe podłoże. Z jednej strony lista podręczników jest z roku na rok zmieniana i uzupełniana o nowe pozycje książkowe, które niejednokrotnie różnią się jedynie szatą graficzną w sytuacji, gdy treść merytoryczna podręcznika pozostaje taka sama. Z drugiej strony wydawnictwa dążą do najbardziej korzystnych dla nich warunków wprowadzenia podręczników do obrotu, co łączy się z presją, by uczniowie i ich rodzice nabywali nowe podręczniki. Istnieją również niestety procedury, które sprowadzają się do nakłaniania nauczycieli do wyboru podręczników konkretnych wydawnictw w taki sposób, aby nauczyciele wybierali nie te optymalne co do treści i ceny podręcznika, ale takie, które są najdroższe oraz przekonywania nauczycieli przez wydawnictwa, aby zmieniali co roku podręczniki do nauki, w ten sposób by nie można było skorzystać z używanych książek dzieci ze starszych roczników. Brak wyboru ze strony rodziców oraz wzrastające ceny podręczników szkolnych, skłoniły autorów projektu do stworzenia regulacji, która gwarantowałaby rodzicom – zwłaszcza z uboższych rodzin lub tym, którzy mają na wychowaniu kilkoro dzieci w wieku szkolnym – możliwość skorzystania z podręczników używanych, zakupionych po niższych cenach od rodziców dzieci, które korzystały z nich w ubiegłych latach.

Obecna regulacja wprowadza obowiązek organizowania przez dyrektora szkoły obrotu wtórnego podręcznikami szkolnymi. Mechanizm ten jednak nie spełnia do końca swojej roli, ze względu na ograniczone środki finansowe poszczególnych placówek oświaty, ale przede wszystkim poprzez ograniczony zasięg takiego przedsięwzięcia skupiający się niemal zawsze w obrębie jednej tylko szkoły. W związku z powyższym, wnioskodawcy proponują wprowadzenie krajowego systemu obiegu i zakupu podręczników używanych, dzięki któremu istniałaby możliwość zakupu książek po cenach znacznie niższych od rynkowych.

2. **Stan rzeczywisty w normowanej dziedzinie**

W obecnym stanie prawnym kwestię organizacji wtórnego obrotu podręcznikami szkolnymi reguluje art. 22b ustawy o systemie oświaty, nakładający na dyrektora

szkoły obowiązek podjęcia działań, umożliwiających obrót podręcznikami używanymi na terenie szkoły. Przedmiotowy przepis przenosi całą odpowiedzialność za organizację obrotu podręcznikami używanymi na dyrektora szkoły, który niejednokrotnie nie jest zaopatrzony w odpowiednie instrumenty ani środki finansowe, by działalność przedmiotową prowadzić skutecznie. W efekcie niejednokrotnie obrót używanymi podręcznikami ma wymiar jedynie symboliczny, a ograniczenie organizacji obrotu jedynie do jednej szkoły sprawia, że system jest nieskuteczny, a rodzice uczniów zmuszeni są do zakupu nowych, drogich podręczników często z uszczerbkiem dla dobra rodziny.

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektodawcy proponują utworzenie Ogólnopolskiego Systemu Obrotu Podręcznikami Używanymi oraz wprowadzenie delegacji ustawowej, na podstawie której minister właściwy do spraw oświaty i wychowania zobligowany byłby do wydania rozporządzenia określającego zasady i warunki funkcjonowania tego systemu. Wprowadzenie takiego rozwiązania zobliguje resort oświaty do podjęcia skutecznych działań, w celu ułatwienia obrotu podręcznikami używanymi na terenie całego kraju oraz nakreślenie wytycznych dla dyrektorów szkół, co do organizacji obrotu używanymi podręcznikami na terenie danej placówki.

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Ustawa ma charakter prorodzinny, przyniesie bardzo pozytywne skutki społeczne, przejawiające się w obniżeniu kosztów corocznego zakupu przez rodziców nowych podręczników. Różnica w kosztach zakupu podręczników szczególnie odczuwalna będzie dla rodzin najuboższych oraz wielodzietnych stwarzając im szansę na zakup podręczników bez nadzwyczajnego uszczerbku dla dobra rodziny.

Proponowana nowelizacja nie będzie miała wpływu na sferę gospodarczą z uwagi na fakt, że rozwój systemu obrotu podręczników używanych nie zablokuje rodzicom możliwości zakupu nowych podręczników.

Ustawa przyniesie pozytywne skutki finansowe dla rodzin, gdyż w znaczący sposób ochroni budżet domowy rodziców dzieci w wieku szkolnym przed dużymi wydatkami na potrzebę zakupu nowych podręczników.

Skutkiem prawnym ustawy będzie zobligowanie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania rozporządzenia regulującego zasady i warunki funkcjonowania Ogólnopolskiego Systemu Obrotu Podręcznikami Używanymi i wydanie wytycznych dla dyrektorów szkół mających na celu usprawnienie obrotu podręcznikami na terenie szkoły.

5. Źródła finansowania

Skutkiem projektowanej nowelizacji będzie nieznaczne zwiększenie wydatków Ministerstwa Edukacji Narodowej, związanych z kosztami organizacji Ogólnopolskiego Systemu Obrotu Podręcznikami Używanymi. Szacowany koszt nowelizacji obejmuje kwotę miliona złotych, która finansowana będzie z działu 801 ustawy budżetowej: Oświata i wychowanie.

6. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Zgodnie z delegacją ustawową, zawartą w art. 1 przedmiotowej ustawy minister właściwy do spraw oświaty i wychowania powinien wydać rozporządzenie, w którym określi szczegółowe zasady i warunki funkcjonowania Ogólnopolskiego Systemu Obrotu Podręcznikami Używanymi.

Wydając rozporządzenie minister właściwy do spraw oświaty i wychowania powinien mieć na względzie zapewnienie dzieciom dostępu do podręczników używanych, po cenach niższych niż ceny rynkowe nowych podręczników. Przedmiotowe rozporządzenie powinno zawierać wykaz działań i wytycznych, jakie powinien podjąć dyrektor szkoły, w celu organizacji systemu obrotu używanymi podręcznikami. Projektodawcy pozostawiają resortowi oświaty swobodę, co do zasad organizacji systemu obrotu podręcznikami, niewątpliwie jednak w celu zapewnienia skutecznego i równego dostępu do Systemu dla rodziców uczniów z miast oraz wsi, system powinien być zorganizowany w otwartej formie elektronicznej, jak również umożliwiać dostęp do bazy podręczników za pośrednictwem każdej ze szkół każdemu z rodziców uczniów bez dostępu do Internetu.

Niewątpliwie System powinien określać co najmniej podstawowe zasady obrotu podręcznikami używanymi, takie jak: zamieszczania danych co do podręczników używanych, sposób i formę płatności oraz zasady usuwania danych co do podręczników, które zostały już zakupione.

7. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.